

LA CONSTITUCIÓ NO ADMET LEGALMENT QUOTES D'AUTOGOVERN MÉS GRANS

Deu anys de Constitució

La Carta Magna ha complert el seu deu aniversari. El títol vuit, que delimita i fa possible l'Estat de les Autonomies, continua sent el seu punt més conflictiu. Reformar-lo és, actualment, una de les més antigues aspiracions d'importants sectors de la societat basca i catalana.

J. Hernández

A caben de complir-se deu anys de l'aprovació de la Constitució de 1978, la que ha presidit l'etapa més llarga de democràcia pluralista de la història de l'estat espanyol. Aquest aniversari, que ha arribat enmig de la tempesta alçada per la convocatòria de vaga general, ha servit per a fer balanç d'aquests deu anys de Constitució i de problemes, de convivència sobresalida, si bé més pacífica que altres molts períodes de la història recent.

En complir-se aquests 10 anys, nombrosos polítics protagonistes d'aquell pacte que va fer possible una constitució de consens, «la primera que no fou aprovada per la meitat dels espanyols contra l'altra meitat», en paraules de Gregorio Peces Barba, han expressat la seua opinió sobre el text constitucional i han posat el dit en la nafra dels principals problemes que aquesta planteja.

Pràcticament tots els que analitzen, tant des del punt de vista jurídic com des del polític, la Constitució de 1978, coincideixen a afirmar que el punt més conflictiu és el títol VIII, és a dir, els

La generació de la democràcia té ja 10 anys.

articles compresos entre el 137 i el 158, que delimiten una de les principals aportacions de la democràcia que va créixer després de la mort del general Franco: l'Estat de les Autonomies.

Aquest títol VIII, que tractava de posar fi a les temptacions centralistes a ultrança i les aspiracions d'indepèn-

dència de catalans i bascos, és la més clara demostració que la Constitució fou, abans que res, un pacte polític amb concessions des de totes les parts i que aquest mateix pacte polític en fa impossible la reforma a curt termini.

Però la conflictivitat que plantegen els articles que fan possible l'Estat de les Autonomies no prové ni d'ells mateixos ni del pacte que els va generar. Prové de l'existència real d'un problema sense resoldre de manera definitiva, que és l'aspiració d'importants sectors de la societat basca i, en menor mida, de la catalana, minoritaris però importants, que exigeixen majors costos d'autogovern que allò que la Constitució admet legalment.

Els principals problemes d'estabilitat per a l'actual democràcia espanyola vénen, fonamentalment, de l'existència d'una violència política sostinguda, de la tendència de determinats partits perifèrics a interpretar el seu Estatut d'Autonomia com un text que permet la permanent expansió de competències i de la falta d'identificació de sectors socials importants amb el text constitucional.

Els tres problemes assenyalats tenen la seua arrel clau en el manteniment d'estructures i institucions percebudes per certs sectors com agressives o, almenys, com obstacle per al lliure exercici dels seus drets històrics. D'altra banda, l'existència d'aquests tensions impedeix també la reforma de la Constitució. Des de Manuel Fraga a Jordi Solé Tura, tots els que foren ponents de la Constitució assenyalen que tractar de reformar el títol VIII, en qualsevol sentit, seria reobrir un procés constituent, haver de tornar a plantejar-se l'exigència del dret a l'autodeterminació i donar ales als grups que, fonamentalment des d'Euskadi, estan exigint un nou marc jurídic-polític on siga possible un acord amb els terroristes. La mateixa existència d'aquests últims és una invitació a no plantejar-se'n ni tan sols la possibilitat.

Independentment que el títol constitucional que fa referència a la possibilitat de reforma de la Constitució siga massa rígid segons Peces Barba, el principal obstacle per a millorar el text està en el tema autonòmic i en l'existència de tensions que difícilment solucionaran l'actual configuració de l'estat. El desenvolupament autonòmic, probablement cap al federalisme, és una de les solucions apuntades pels socialistes. En qualsevol cas, ningú pot negar que el problema de les autonomies continua sent una assignatura relativament pendent. □